

MEGJEGYZÉSEK A BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV SZERZŐI VAGY SZERZŐI JOGHOZ KAPCSOLÓDÓ JOGOK MEGSÉRTÉSE TÉNYÁLLÁSÁHOZ

I. Bevezetés¹

Több mint két éve annak, hogy a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről² 2013. július 1. napján hatályba lépett. Számos egyéb változás mellett a jogalkotó több ponton hozzányúlt a szellemi alkotásokat védelmező tényállásokhoz – és ezen belül a 385. §-ba helyezett szerzői vagy kapcsolódó jogok megsértése tényálláshoz – is, amely módosítások komoly hatással lehetnek mind a sértettek és az elkövetők, mind pedig bűncselekményekkel kapcsolatos eljárások lefolytatásában közreműködő hatóságok, ügyészségek és bíróságok életére egyaránt.³

Ezek alapján érdemesnek tűnik – legalább röviden – megvizsgálni, hogy milyen jogszabály-módosítások vezettek a fenti tényállás jelenlegi formájához, milyen gyakorlati problémák merültek fel ezzel kapcsolatban, és milyen megoldások születtek orvoslásukra. Ezek apropóján a jelen tanulmány kitér továbbá arra is, hogy mennyire indokolható a jelenlegi szintű, ám egyre súlyosbodó büntetőjogi védelem fenntartása a digitális kor kihívásaihoz csak lassan igazodó szerzői jogok tekintetében. Ugyancsak fontosnak tűnik megvizsgálni, hogy a tényállásban eredményként megjelenő vagyoni hátrány milyen módon becsülhető meg, számítható ki, illetve egzakt számítás tárgyát képezheti-e egyáltalán, és az igen nagy gyakorisággal⁴ kirendelésre kerülő igazságügyi szakértőknek milyen szerepük van az eljárások során, alkalmazásuk mennyiben indokolható, illetve összhangban van-e a szerzői jog⁵ és a büntetőjogi védelem céljaival.

A teljesség igénye nélkül, a kontrasztteremtés szándékával bizonyos esetekben összehasonlításként kitérünk más jogrendszerek – elsősorban az Egyesült Államok – megoldásaira is, amelyek olyan általános kérdések kapcsán merültek fel, amelyek témánkba vágnak, és a

* A szerző a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának doktoranduszhallgatója és megbízott oktatója.

¹ A tanulmányban található valamennyi internetes hivatkozás utolsó elérési dátuma egységesen 2015. szeptember 20. napja.

² A továbbiakban: Btk.

³ L. még: *Tattay Levente*: A szellemi tulajdonjogok védelme az Európai Unióban. Magyar Jog, 59. évf. 7. sz., 2012, p. 406–418.

⁴ *Kármán Gabriella, Nagy László Tibor, Szabó Imre, Windt Szandra*: A szellemi tulajdon-jogokat sértő bűncselekmények kutatása. Kriminológiai Tanulmányok 48, OKRI-felmérés, Budapest, 2011, p. 37. Elérhető: <http://goo.gl/meghnS>. Az empirikus felmérés szerint a vizsgált esetek 90%-ában került sor szakértő kirendelésére.

⁵ Erről bővebben l. *Ujhelyi Dávid*: A szerzői jog célja és emberképe a szellemi alkotásokat megalapozó elméletek tükrében. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 9. (119.) évf. 5. sz., 2014 október, p. 34–52.

hazai jogi szabályozás épüléséül szolgálhatnak, mint a büntetőjogi védelem megfelelő szintje, mértéke, indokolhatósága, illetve a szellemi alkotások büntetőjogi védelmének eszközei.

Végezetül fontos kiemelni, hogy a jelen sorok írója elsősorban magánjogásznak vallja magát, így a felmerülő büntetőjogi kérdéseket elsősorban ilyen szemmel igyekszik megközelíteni, amennyire csak lehetséges szem előtt tartva a büntetőjog sajátosságait és törvényszerűségeit. Ám mivel maga a vizsgálat tárgyává tett tényállás keretdiszpozíció,⁶ amelyet a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény⁷ tölt meg tartalommal, így talán a magánjogi szűrő a büntetőjogi tényállás épülését is képes lesz megfeleltetőképpen szolgálni.

II. A tényállás története

A szerzői jogok oltalmát szolgáló büntetőjogi tényállás előzményeként tekinthetünk a 19/1983. (VI. 15.) MT rendelet⁸ által, az akkor hatályban lévő, az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Kormányrendeletbe helyezett *szerzői művek jogosulatlan használatára* elnevezésű szabálysértésre.

A tényállás érdekessége, hogy a szerzői jogok lehetséges megsértésének módjai közül kiemeli a másolást, a forgalomba hozatalt⁹ és a nyilvános előadást mint elkövetési magatartásokat. Ez különösen érdekes megoldás a jogalkotó részéről, mivel így a szerzői jogok más felhasználási móddal megvalósuló megsértése csupán polgári jogi jogkövetkezményeket vonhatott maga után. A többszörözéssel megvalósuló elkövetési magatartásnak jogellenes hang- és képhordozón kellett megvalósulnia (itt némiképp homályos a tényállás, mivel a hordozóközeg általában jogi szempontból semleges, maga a többszörözési motívum lehet jogszerű vagy jogellenes), és jövedelemszerzési célzatot kellett tartalmaznia – ez a további elkövetési magatartásokra is kiterjed –, ami tovább szűkíti a szabálysértési felelősséget. A tényállásban megfogalmazott felelősség mértéke a későbbi és a jelenleg hatályos verziókkal összehasonlítva még enyhének tűnik.

Az első büntetőjogi tényállást¹⁰ a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1993. évi XVII. törvény illesztette az akkor hatályos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvénybe, azon belül pedig a vagyon elleni bűncselekmények körébe. A tényállás ekkortól

⁶ Ahogy azt a BH 2000.288. I. is megerősíti.

⁷ A továbbiakban: Sztj.

⁸ A rendelet szövege elérhető: <http://goo.gl/g4Wunw>. 165. § (1) Aki más szerzői jogi védelem alatt álló művét jövedelemszerzés céljából jogtalan hang- vagy képhordozóra lemásolja, a mű másolatát forgalomba hozza vagy nyilvánosan előadja, háromezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

⁹ A tényállás hatálybalépésekor hatályban lévő, a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény ugyan nem nevesített felhasználási módokat, a jelenleg hatályban lévő Sztj. az első két elkövetési magatartásnak megfelelő felhasználási módot többszörözésként (Sztj. 18. §) és terjesztésként (Sztj. 23. §) ismeri.

¹⁰ A hatálybalépésekor irányadó szöveg elérhető: <http://goo.gl/oiQuHI>. 329/A. § (1) Aki irodalmi, tudományos vagy művészeti alkotás szerzőjének művét, előadóművésznek előadói teljesítményén, hangfelvétel előállításának hangfelvételén, rádiónak vagy televízióknak a műsorán fennálló jog megsértésével vagyoni hátrányt okoz, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

már *szertői és szomszédos jogok megsértése* néven szerepel, de nem ez az egyedüli változás. A passzív alanyok köre – valószínűleg a szabatosság igényével – viszonylag körülményesen került megfogalmazása, vegyítve a szerzői mű és kapcsolódó jogi jogosultak definícióit. Ellenben az elkövetési magatartás megfogalmazása szakít a korábbi szabálysértési alakzat megfogalmazásával, és az egyes felhasználási módok kiemelése helyett a fennálló jogok megsértése fordulatot alkalmazza, vagyis inentől kezdve a kizárólagos jogok bármely megsértése megalapozhatja a büntetőjogi felelősségre vonást. Szintén fontos módosítás, hogy megjelenik a vagyoni hátrány mint eredmény a tényállásban.¹¹ A szankciók között a korábbi szabálysértési formában már megtalálható pénzbüntetés mellett megjelenik a szabadságvesztés és a közérdekű munka is.¹² A bűncselekményt az okozott vagyoni hátrány mértéke, illetve az üzletszerűség minősíti, és fontos kiemelni, hogy ebben az időpontban a törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli. Így tehát a szabálysértési formához képest egy jóval súlyosabb, és szélesebb körűen büntethető tényállást fogalmazott meg a jogalkotó.

A következő érdemi módosításra a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvénnyel¹³ került sor, amely az akkor már két éve hatályba lépett Szjt.-hez igazította a tényállást. A 329/A. § elnevezése inentől kezdve *szertői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése* lett. A passzív alanyok körének megfogalmazása továbbra is elég körülményes, és kiegészül a film-, illetve adatbázis-előállítókkal is. Az elkövetési magatartás két fordulatra bomlik.¹⁴ A szerzői jogok megsértése büntetőjogi felelősséget alapoz meg inentől, ha célzatosan, konkrétan haszonszerzés végett követik el, de eredmény nem következik be, illetve minden esetben, ha a vagyoni hátrány mint eredmény megvalósul. Elhanyagolható változás történik még a minősített esetek tekintetében, a gondatlan elkövetés továbbra is büntetendő.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi XXVII. törvény leegyszerűsíti a tényállást,¹⁵ így a passzív alanyok körét a korábbiaktól jóval elegánsabban az elkövetési tárgyra vonatkozó

¹¹ Kovács Gyula: Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó bűncselekmények nyomozása. Szakdolgozat, 2008, p. 29. Elérhető: <http://goo.gl/sD2wtb>.

¹² L. még: Kiss Tibor: Szerzői jogi szankciórendszerünk fejlődése a XIX. és a XX. században. Magyar Jog, 58. évf. 8. sz., 2011, p. 459–470.

¹³ A hatálybalépéskor irányadó szöveg elérhető: <http://goo.gl/O4bPck>. 329/A. § (1) Aki az irodalmi, tudományos vagy művészeti alkotás szerzőjének a művén, előadóművésznak az előadóművészi teljesítményén, hangfelvétel előállítójának a hangfelvételén, rádió- vagy televízió-szervezetnek a műsorán, illetőleg film vagy adatbázis előállítójának a teljesítményén fennálló jogát haszonszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

¹⁴ Kardos Andrea, Szilágyi Dorottya: Szellemi alkotások büntetőjogi védelme – I. rész. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 6. (116.) évf. 6. sz., 2011. december, p. 14.

¹⁵ A hatálybalépéskor irányadó szöveg elérhető: <http://goo.gl/0rh41O>. 329/A. § (1) Aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát haszonszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

fordulatra cseréli. Mivel a védett műtípusok köre a továbbiakban nem kerül meghatározásra a jogszabályban, ezért a büntetőjogi védelem spektruma is szélesedik. Továbbá rendkívül fontos változás, hogy a módosítás következtében – alkotmányossági problémák okán – a továbbiakban a gondatlan elkövetés nem büntetendő,¹⁶ ami nyilvánvalóan enyhítést jelent.

Az egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2008. évi XCII. törvény az alapeseten nem változtat, ám a tényállást kiegészíti¹⁷ az üreshordozó- és reprográfiai jogdíjak¹⁸ megfizetése elmulasztásának külön kiemelésével. A kiegészítés szükségessége megkérdőjelezhető, mivel az alapeset értelmezhető úgy, hogy a fenti jogdíjak megfizetésének elmaradását is tartalmazza, így a jogalkotó nyilvánvalóan a gyakorlatban felmerült bizonytalanságot kívánt ezzel feloldani.

A korábbi büntető törvénykönyvünket érintő utolsó, témánk szempontjából releváns jogszabály a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2009. évi LXXX. törvény,¹⁹ amely kivette a nevesített szankciók közül a közérdekű munkát és a pénzbüntetést.²⁰

III. A hatályos tényállás kritikai elemzése

A jelenleg is hatályos büntető törvénykönyv számos ponton szignifikáns változást hozott, amelyek egy része üdvözlendő, ellenben egyes részeit némi kritikával kell illetnünk.

Az egyik legszembevetőbb, inkább dogmatikai változás, hogy a bűncselekmény kikerült a vagyon elleni bűncselekmények köréből, és a többi hozzá hasonló tényállással együtt saját fejezetet kapott szellemi tulajdon elleni bűncselekmények néven. A törvény miniszteri indokolása a lépést azzal indokolta, hogy az ezen bűncselekmények megfogalmazásakor szem előtt tartott cél – „*a szellemi teljesítmények alkotóinak elismeréséhez és ösztönzéséhez, a kreativitás és az innováció előmozdításához ... fűződő érdek*”²¹ –, a védett jogi tárgyak és így a szabályozás módja a vagyon elleni bűncselekményekhez viszonyítottan speciálisnak

¹⁶ Ott István: A szerzői jogok hazai büntetőjogi védelme a fájlcsereelő rendszerek körében. Doktori értekezés, Budapest, 2012, p. 79–81. Elérhető: <https://goo.gl/WNaC0d>.

¹⁷ A hatálybalépéskor irányadó szöveg elérhető: <http://goo.gl/pGUHxk>. 329/A. § (2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a szerzői jogi törvény szerint a magáncélú másolásra tekintettel a szerzőt, illetve a kapcsolódó jogi jogosultat megillető üreshordozó díj, illetve reprográfiai díj megfizetését elmulasztja.

¹⁸ L. még: Mezei Péter: Az új büntető törvénykönyv koncepciója és a szerzői jog, II. pont. Szerzői jog a XXI. században, blogbejegyzés, 2012. Elérhető: <http://goo.gl/FxqSUI>.

¹⁹ A hatálybalépéskor irányadó szöveg elérhető: <http://goo.gl/leyDpE>. 329/A. § (1) Aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát hasznoszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

²⁰ Kármán Gabriella, Mészáros Ádám, Nagy László Tibor, Szabó Imre: A szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények vizsgálata – Empirikus elemzés. OKRI, kézirat, 2010, p. 41. Elérhető: <http://goo.gl/M27Bea>.

²¹ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény indokolása, p. 150. Elérhető: <http://goo.gl/v2bv11>.

mondható. A jogalkotó a tényállások elkülönült természetével és funkciójával kapcsolatos felismerése mindenképpen előrelépésnek tűnik, és üdvözlendő változás.

A Btk. 385. § (1) bekezdésében megtalálható alapeset csupán két, megfogalmazásában kisebb, de annál fontosabb változáson ment keresztül. Elsőként a tényállás rendbeliségét a jövőben már nem a sértettek száma határozza meg, ugyanis a „vagy másoknak” fordulat beiktatásával a bűncselekmény összefoglalt bűncselekménnyé, törvényi egységgé vált,²² tehát a sértettek számától függetlenül egyrendbeli bűncselekmény fog megvalósulni, amennyiben azt egy eljárásban bírálják el.²³ Ez persze azt is jelenti, hogy a cselekmény minősítése innentől kezdve a különböző sértetteknek okozott vagyoni hátrányok összegén alapul, amelynek részét képezik a csupán szabálysértést megvalósító cselekmények is.²⁴ Másodsorban a megelőző állapothoz képest a továbbiakban az elkövetési magatartás nem különül el két fordulatra, hanem a haszonszerzési célzattal megvalósuló formát elhagyva a továbbiakban csak az eredményt, azaz a vagyoni hátrányt megvalósító cselekmények büntetendők, ami az előzőekhez képest talán enyhít a büntetőjogi felelősségen.

A tényállás keretdiszpozíció jellege a továbbiakban is vitán felül áll,²⁵ ezzel kapcsolatban viszont érdemes kiemelni a Kúria 9/2013. számú büntető elvi határozatát,²⁶ amely szerint a fentiekre – és a szerzői jog területiális jellegére²⁷ – tekintettel a kérdéses szerzői művek hazánkban való védettségét feltételezni nem lehet, így arra büntetőjogi felelősség sem alapítható, a szerzői jog hatályának és alkalmazhatóságának a kérdése minden esetben külön vizsgálendő.²⁸

Az egyik legnagyobb port felvert módosítást a 385. § (5) bekezdése tartalmazza. Ebben a bekezdésben a jogalkotó egy büntethetőséget kizáró okot helyezett el, amely szerint nem valósítja meg az alapesetben foglalt tényállást, aki a jogsértést „*többszörözéssel vagy lehívásra történő hozzáférhetővé tétellel sérti meg, feltéve, hogy a cselekmény jövedelemszerzés célját közvetve sem szolgálja*”. A Btk. indokolása azzal alapozza meg a módosítást, hogy „*a büntetőjog mint végső eszköz szempontjából indokolatlannak tűnik a ... személyes célokat szolgáló felhasználások tömeges kriminalizálása*”.²⁹

²² *Belovics Ervin, Molnár Gábor, Sinku Pál: Büntetőjog II. Különös rész. HVG-ORAC, Budapest, 2013, p. 683.*

²³ *Mezei Péter: Elfogadták az új Btk.-t. Szerzői jog a XXI. században, blogbejegyzés, 2012. Elérhető: <http://goo.gl/dd0hhl>.*

²⁴ Erről l. bővebben a Kúria 7/2014. sz. büntető elvi határozatát.

²⁵ Pontosabban többé-kevésbé vitán felül áll, az OKRI empirikus elemzése nyitott törvényi tényállásnak tekinti, nem pedig keretdiszpozíciónak. L. *Kármán, Mészáros, Nagy, Szabó: i. m. (20) 42. Vö. BH 2000.288.I.*

²⁶ A 9/2013. sz. büntető elvi határozat elérhető: <http://goo.gl/3k56R2>.

²⁷ *Forgács Tünde: A szellemi tulajdon területén szabályozó nemzetközi szerződések a magyar jogban, különös tekintettel az e szerződéseket kihirdető nemzetközi jogforrásokra és a soft law problematikára. Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica, 31. évf. 1. sz., 2012, p. 271.*

²⁸ *Mezei Péter: Büntető elvi határozat az Sztj. hatályáról és a szerzői jogsértés vétségének elévüléséről. Szerzői jog a XXI. században, blogbejegyzés, 2013. Elérhető: <http://goo.gl/nwZ2j3>.*

²⁹ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény indokolása, p. 151.

Fontos kiemelni, hogy a dekriminalizáló rendelkezés kizárólag az Szjt. 18. §-ában, és 26. § (8) bekezdésében lefektetett felhasználási módok és az 500 000 Ft vagyoni hátrányt meg nem haladó bűncselekmények esetében alkalmazható. Bár a jogalkotó célja egyértelműnek tűnik, a megfogalmazás nincs teljes mértékben összhangban azzal, sem pedig az Szjt. fogalomrendszerével.³⁰ Az alapeset minden jogellenes felhasználási cselekményt büntetni rendel, tekintve hogy az Szjt. szerint a mű bármilyen típusú felhasználásához a szerző engedélye szükséges. Így példának okáért ha a terhelt egy szoftvert töltött le egy p2p fájlcsereelő rendszer segítségével, és azt fel is töltötte, akkor nem büntetendő. Ellenben ha ugyanazt a szoftvert tárolta vagy futtatta is³¹ – tehát az (5) bekezdésben kiemelt felhasználási módoktól eltérő, de a jogsértéshez nyilvánvalóan kapcsolódó felhasználási módokat valósított meg – cselekménye büntetendő. Ebben az esetben az autentikus és a logikai jogértelmezés kollíziójának lehetünk tanúi, amely talán apró dogmatikai hiányosságnak tűnik, mégis büntető- és szabálysértési eljárások lefolytatása vagy megszüntetése múlik rajta, kidolgozatlan-sága pedig egyértelműen a jogalkotó számlájára írható.

Az (5) bekezdéshez kapcsolódóan problémásnak tűnik még a vagyoni hátrány kérdése is, ugyanis a dekriminalizáció csupán az alapesetben foglalt százezer és ötszázezer forint közötti hátrányt okozó bűncselekmények esetében irányadó. Az elmaradt jövedelmek számításának módjai, illetve a kirendelt szakértők szakvéleményei ezért különösen nagy szerepet fognak játszani a lefolytatandó eljárásokban, gyakorlatilag kizárólag ezen fog múlni, hogy a terhelt cselekménye nem, vagy pedig három vagy több év szabadságvesztéssel büntetendő. Ezzel kapcsolatban különösen aggasztóak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a Btk. hatálybalépése előtti, elsősorban a filmekkel kapcsolatos vagyoni hátrányokat érintő nyilatkozatai.³²

Érdekesnek és kevésbé aggályosnak tűnik az (5) bekezdés „*jövedelemszerzés célját közvetve sem szolgálja*” fordulata, illetve annak a háromlépcsős teszttel³³ való kapcsolata. Azon – az Szjt. által nevesített – felhasználások, mint például a magáncélú másolás, amelyek jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálják, elvileg eleve szabad felhasználások, így az alapeset körébe sem tartoznak bele, tehát nem büntethetőek. A jogalkotó dekriminalizáló szándéka így feltehetően azokra az esetekre terjed ki, amelyek a szabad felhasználás más általános feltételeinek³⁴ nem teljes mértékben tesznek eleget – tehát adott

³⁰ Ujhelyi Dávid: A magáncélú fájlmegosztás dekriminalizálásának margójára. Szerzői jog a XXI. században, blogbejegyzés, 2013. Elérhető: <http://goo.gl/LF9uFi>.

³¹ L. Gyertyánfy Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez. CompLex, 2014, Jogtár verzió, III. fejezet, 1. pont, c) bekezdés. Azonos álláspont található a Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti és Védelőképző Főosztályának Nf. 6625/2007. számú állásfoglalásában.

³² A NAV tájékoztatása szerint filmenként 800 USD vagyoni hátránnyal számol, így az (5) bekezdés már három film letöltése után alkalmazhatatlanná válik. L. Barna József: Három film megosztását engedi az új Btk. ITCafé, 2012. Elérhető: <http://goo.gl/53V5Y> és Mezei Péter: A NAV válaszol: nem eszik olyan forrón... Szerzői jog a XXI. században, blogbejegyzés, 2012. Elérhető: <http://goo.gl/tCDI9M>.

³³ Bővebben l.: Gyenge Anikó: Szerzői jogi korlátozások és a szerzői jog emberi jogi háttere. HVG-ORAC, Budapest, 2010.

³⁴ Szjt. 35. § (1) bekezdés.

esetben sérelmesek a mű rendes felhasználására, indokolatlanul károsítják a szerző jogos érdekeit, tisztességtelenek vagy a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férhető célra irányulnak –,³⁵ de azok közül legalább a fent említettnek megfelelnek. Ettől függetlenül különösen érdekes lenne látni egy olyan esetet a gyakorlatban, ahol a bíróság megállapítja, hogy a terhelt magatartása tegyük fel tisztességtelenség vagy a forrás jogellenességének okán nem minősül szabad felhasználásnak, az okozott vagyoni hátrány miatt pedig az (5) bekezdés sem lenne alkalmazható.

Végezetül érdemes még szót ejteni arról az üdvözlendő változásról, hogy a jogalkotó – meghallgatva a jogtudomány *de lege ferenda* javaslatát³⁶ – a Btk. hatálybalépésével egy időben és az ottani tényállással azonos néven visszahozta az 1993 óta hiányolt szabálysértési alakzatot.³⁷ Innentől tehát a százezer forint vagyoni hátrányt meg nem haladó szerzői jogi jogsértések csupán szabálysértést fognak megvalósítani, maga a tényállás pedig a (3) bekezdésben szintén tartalmazza a Btk.-ból ismert dekriminalizáló szakaszt.

Érdekes probléma merült fel azonban a jogszabályok időbeli hatályával, alkalmazhatóságával kapcsolatban. A Btk. hatálybalépése után a régi Btk. alatt megindult, de összességében a már említett vagyoni hátrányt el nem érő bűncselekményekben a hatóságok és bíróságok – helyesen³⁸ – az eljárást megszüntették, az ügyet pedig az illetékes szabálysértési hatósághoz tették át. A szabálysértési hatóságok viszont tekintettel a Szabstv. 2. § (5) bekezdésére – miszerint „*Nem lehet a szabálysértési felelősséget megállapítani olyan cselekmény miatt, amelyet jogszabály az elkövetés idején nem rendelt szabálysértésként büntetni*” – az eljárást szintén megszüntették. Így azok a cselekmények, amelyek esetében a megállapított vagyoni hátrány nem haladta meg a százezer forintot, és amelyeket még a Btk. hatálybalépése előtt követtek el, egy sajátos jogi paradoxonba kerültek – hiszen a jogalkotónak egyértelműen nem az volt a szándéka, hogy ezek a cselekmények büntetlenek maradjanak. Az eljárások megszüntetése annak ellenére, hogy a Szabstv. viszonylag egyértelműen fogalmaz e tekintetben, *contra legem* jogértelmezésnek tekintendő, mivel a megszüntetések tárgyává tett cselekmények az elkövetés idején valóban nem voltak szabálysértésként büntetendőek, ellenben bűncselekményként igen. Ennek megfelelően a Szabstv. ezen szakaszát úgy kellene értelmezni³⁹ – esetleg átírni –, hogy amennyiben az elkövetés idején szabálysértésként nem volt büntetendő, és más jogszabály – így tipikusan a Btk. – súlyosabban sem rendelte büntetni, akkor valóban nem lehet a szabálysértési felelősséget megállapítani.

Amint azt a fentiek alapján láthattuk, a szerzői vagy kapcsolódó jogok megsértése tényállás bizonyos szempontból tett egy lépést előre, de több szempontból két lépést hátra. A

³⁵ Szjt. 33. § (2) bekezdés.

³⁶ L. Kármán, Mészáros, Nagy, Szabó: i. m. (20), p. 172. és Kardos, Szilágyi: i. m. (14), p. 16.

³⁷ A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló (a továbbiakban Szabstv.) 2012. évi II. törvény 192/A. §.

³⁸ Btk. 2. §.

³⁹ Erről bővebben l.: *Bisztriczki László, Kántás Péter* (szerk.): *A szabálysértési törvény magyarázata*. HVG-Orac, 2014, p. 43–44.

dekriminalizáció szándéka a jogalkotó részéről előrelépésnek tekintendő, ám ezzel sem annak megszövegezése, sem annak gyakorlata nem áll összhangban, továbbá az a tény sem, hogy a finomhangolások ellenére a tényállás az eddigi tendenciáknak megfelelően⁴⁰ tovább súlyosbodott.⁴¹ Ehhez hozzáadódik, hogy bár a szabálysértési alakzat visszahelyezése a rendszerbe már egy ideje indokolt volt, az átmeneti-alkalmazhatósági problémák, a büntet-hetőséget kizáró szakasszal kapcsolatos értelmezési nehézségek és az alacsonyan meghúzott elkülönítési értékhatár miatt az újítások nem biztos, hogy érdemi változást tudnak elérni az eljárásokban.

IV. A tényálláshoz közvetten kapcsolódó további kérdések

A tényállás történetének és természetének elemzése után két kapcsolódó kérdéssel szükséges még foglalkozni. Egyrészt a büntetőjogi fellépés indokolhatóságával, másrészt pedig a vagyoni hátrány megállapításának problematikájával, és ehhez kapcsolódóan pedig a szakértőknek az ilyen tárgyú eljárásokban betöltött szerepével. Ezen témakörök vizsgálata, megértése és az eredmények alapján a szabályozás átgondolása elengedhetetlen ahhoz, hogy a tényállás megfelelően be tudja tölteni a feladatát.

IV.1. A büntetőjogi védelem szükségessége a 21. században

Vitathatatlan és már-már triviális tény, hogy a 21. század több szempontból is kihívások elé állította a szerzői jogot. Ennek következtében a szerzői jog folyamatos változás és formálódás alatt áll, a jogi védelem ideális mértéke ennek megfelelően is ingadozik, amivel a jogalkotó nem feltétlenül képes lépést tartani.⁴² Mindezekből logikusan következik a kérdés, hogy a szerzői jogi védelem egyik bástyáját képező büntetőjog által meghatározott védelmi szint jelen pillanatban összhangban áll-e azzal az ideális szinttel, amit a szerzői jog szempontjából indokolhatónak tekinthetünk. A kérdés megválaszolásához először röviden kitekintünk arra, hogy mely nemzetközi források irányadóak a hatályos büntetőjogi szabályozásra, majd megvizsgáljuk, hogy a büntetésnek, illetve konkrétan a 385. §-ban található tényállásnak mi a célja, és ennek a szabályozás képes-e megfelelni.

1. A hazánkban az 1998. évi IX. törvénnyel kihirdetett TRIPS-megállapodás⁴³ nem fogalmaz kifejezetten szigorúan a szerzői jogok megsértésének büntetőjogi szankcióival kapcso-

⁴⁰ L. még: Jávorszki Tamás, Rongáné Srakta Ibolya: A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése bűncselekményének jogalkalmazási kérdései. *Ügyészek Lapja*, 15. évf. 5. sz., 2008, p. 35–56.

⁴¹ Ezt a Kúria is megerősíti a 7/2014. számú büntető elvi határozatában [38–39].

⁴² L. még: Ujhelyi Dávid: Válságjelek és megoldásaik a digitális szerzői jogban. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 8. (118.) évf. 6. sz., 2013. december, p. 69–107.

⁴³ A TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights)-megállapodás eredeti angol szövege elérhető: <https://goo.gl/GqE4KN>.

latban, elsősorban olyan minimumjellegű követelményeket tartalmaz,⁴⁴ amelyek minden részes állam számára elfogadhatóak és teljesíthetőek. A 61. cikk csupán azt írja elő, hogy a részes felek a szándékos és kereskedelmi mértékű (üzletszerű) szerzői jogi „kalózkodást”⁴⁵ kötelesek büntetni, bár hogy konkrétan milyen magatartást ért kalózkodás alatt, az egyezmény nem részletezi.⁴⁶ Az alkalmazható szankciók között legalább a szabadságvesztést és a pénzbüntetést is biztosítani kell, de itt kell megjegyezni, hogy az eredeti szöveg nem az „és”, hanem az „és/vagy” kötőszavakat használja, így elvileg a pénzbüntetés szankció önmagában elegendő, a jogalkotónak a TRIPS-megállapodás alapján nincs kötelezettsége a szabadságvesztés kilátásba helyezésére.

Az Európai Unióban a büntetőjogi szabályozás harmonizálása nehézkes, és hatásköri kérdéseket is felvethet.⁴⁷ A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt a bel- és igazságügyi együttműködés a harmadik pillérbe tartozott,⁴⁸ így az Unió jogalkotási hatásköre csak azokra az esetekre korlátozódott, ha a büntetőjogi eszköz pl. a közös kereskedelempolitika biztosításához szükséges volt.⁴⁹ 2009 óta a pilléres rendszer megszűnt, helyét pedig az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 83. cikke vette át. Az ebben a rendelkezésben foglalt általános harmonizációs hatáskör lényege, hogy olyan bűncselekmények esetében, amelyek hatása több tagállamra is kiterjed, vagy pedig az ellenük való küzdelem több tagállam együttműködését kívánja meg, az Unió irányelvek formájában szabályozási minimumokat alkothasson meg.⁵⁰ Érdekes módon a cikk (1) bekezdésében található konkrét bűncselekmények felsorolásából a szellemi alkotások minden formája kimaradt annak ellenére, hogy a fentiek esetünkben különösen igazak lennének, főként a már említett területiségi problémák miatt. Ellenben szintén ezen cikk (2) bekezdése⁵¹ lehetőséget biztosít, hogy amennyiben „az Unió politikájának eredményes végrehajtásához elengedhetetlen a tagállamok büntetőügyekre vonatkozó ... rendelkezéseinek közelítése, irányelvekben szabályozá-

⁴⁴ Gregor Urbas: Copyright, Crime and Computers – New Legislative Framework for Intellectual Property Rights Enforcement. *Journal of International Commercial Law and Technology*, 7. évf. 1. sz., 2012, p. 12.

⁴⁵ A kalóz fogalma egyébként teljesen alkalmazhatatlan a szerzői jogban, l.: Peter K. Yu: Digital Copyright and Confuzzling Rhetoric. *Vanderbilt Journal of Entertainment Technology Law*, 13. évf., 2011. március, p. 31, továbbá Mezei Péter: A fájlcsere retorikája – gondolatok egy álvita margójára. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 7. (117.) évf. 2. sz., 2012. április, p. 46. és *Ujhelyi*: i. m. (42), p. 76.

⁴⁶ A kalózterméket definiálja az egyezmény (lényegében jogsértő termék, az 51. cikk *-gal jelölt lábjegyzete tartalmazza), ettől függetlenül a kalózkodás mint (elkövetési) magatartás meghatározása hiányzik.

⁴⁷ Fazekas Judit, Gyenge Anikó: Büntetőjogi jogérvényesítés a szellemi tulajdon-jogok területén európai és nemzeti szinten. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 1. (111.) évf. 6. sz., 2006. december, p. 7–8.

⁴⁸ Spránitz Gergely: Digitális tartalmak szerzői jogi védelme online környezetben – II. rész. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 2. (112.) évf. 4. sz., 2007. augusztus, p. 79.

⁴⁹ Horváthy Balázs: A szellemi tulajdon-jogok védelme és az EU közös kereskedelempolitikája. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 8. (118.) évf. 1. sz., 2013. február, p. 6.

⁵⁰ Békés Ádám: Az Európai Büntetőjog – luxemburgi és strasbourgi büntető ítélezés. Doktori értekezés, 2010, p. 35. Elérhető: <https://goo.gl/DukZYu>.

⁵¹ Udvarhelyi Bence: Büntető anyagi jogi jogharmonizáció az Európai Unióban. *Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica*, 30. évf. 1. sz., 2012, p. 306–307.

si minimumokat lehet megállapítani e területen ...”, amely rendelkezés még kapaszkodóul szolgálhat a későbbi jogharmonizáció számára.

Érdemes még röviden kitérni a jogérvényesítési irányelvre,⁵² amely a 2. cikk (3) bekezdés *b)* és *c)* pontjában leszögezi – feltehetően a készítése idején hatályban lévő pilléres korlátok miatt –, hogy sem a TRIPS-megállapodásban lefektetetteket, sem pedig a tagállamok büntetőjogi rendelkezéseit nem érinti. Ezenfelül az irányelv a vagyoni hátránnyal kapcsolatban tartalmaz még a vizsgálatunk szemszögéből releváns rendelkezéseket, de erre a későbbiekben térünk ki.

Az érdekesség kedvéért meg lehet még említeni az ACTA⁵³ egyezményt is. Bár a nemzetközi büntetőjogi minimumelvárások felemelése is lehetett volna a célja, az ACTA elsősorban a fejlett országok érdekében a fejlődő országok védelmének a megemelését célozta.⁵⁴ Ékes bizonyítéka ennek, hogy a fejlett országok jogrendszerében a végleges, erősen kigyomlált⁵⁵ szöveg alapján semmilyen módosításra nem lett volna szükség.⁵⁶ Így az ACTA 23. cikk (1) bekezdése a TRIPS-megállapodáshoz hasonlóan, a – tágan értelmezhető –⁵⁷ kereskedelmi mértékű és szándékos szerzői vagy kapcsolódó jogsértéseket, pontosabban „kalózkodást” rendeli legalább büntetni. A kalózkodás ebben a dokumentumban sincs definiálva, csupán a kalóztermék fogalmát adja meg az egyezmény. Továbbá külön nevesítésre kerül a filmszínházakban történő többszörözés, a bűnsegély és a jogi személyek elleni fellépés szükségessége,⁵⁸ amely követelményeknek a hazai jogrendszer is megfelel. A 24. cikk, szintén a TRIPS-megállapodáshoz hasonlóan, a kötelezően alkalmazandó jogkövetkezmények között a szabadságvesztést és a pénzbüntetést említi, a 26. cikk pedig az ilyen bűncselekmények esetén a hivatalból való eljárás szükségességét emeli ki. Érdekes, hogy az ACTA a szankciókhoz kapcsolódó lábjegyzetben külön kiemeli, hogy a részes feleket semmi sem kötelezi arra, hogy a szabadságvesztést és a pénzbüntetést párhuzamosan alkalmazzák.

Az ACTA végül nem érte el célját, a vele kapcsolatban felmerült társadalmi nyomás és jogi problémák miatt az Európai Parlament sem szavazta meg,⁵⁹ és így a fejlődő országok sem csatlakoztak hozzá.

⁵² Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve.

⁵³ Anti-Counterfeiting Trade Agreement (Hamisítás Elleni Kereskedelmi Megállapodás). A vizsgálat tárgyává tett, végleges szöveg elérhető: <http://goo.gl/rvZCQ5>.

⁵⁴ *Miriam Bitton*: Rethinking the Anti-Counterfeiting Trade Agreement's Criminal Copyright Enforcement Measures. *The Journal of Criminal Law & Criminology*, 102. évf. 1. sz., 2012, p. 102.

⁵⁵ *Christophe Geiger*: The Anti-Counterfeiting Trade Agreement and Criminal Enforcement of Intellectual Property – What Consequences for the European Union? *Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law, Research Paper*, No. 12-04, 2012, p. 2.

⁵⁶ *Köhidi Ákos*: A Hamisítás Elleni Kereskedelmi Megállapodás egyes polgári jogi kérdései. *Jogi Iránytű*, 2012. 1. sz., p. 3. L. még az Európai Bizottság tájékoztatóját. Elérhető: <http://goo.gl/ORrMLW>.

⁵⁷ *Irina D. Manta*: The Puzzle of Criminal Sanctions for Intellectual Property Infringement. *Case Research Paper Series in Legal Studies, Working Paper*, 2010-30, p. 489.

⁵⁸ Ilyen sorrendben a 23. cikk (3), (4) és (5) bekezdésében.

⁵⁹ L. az Európai Parlament közleményét. 2012. Elérhető: <http://goo.gl/mHw8WQ>.

Összességében tehát a releváns nemzetközi egyezmények,⁶⁰ illetve uniós jogforrások nem szabják meg kifejezetten szigorúan a szerzői jogok védelmét szolgáló tényállásokat, sem pedig a kötelezően alkalmazandó szankciókat, a hazai tényállás az azokban foglaltaktól jóval súlyosabb terhet ró az elkövetőkre. Ezen túlmenően aggályosnak tűnik, hogy mind az első sorban irányadó TRIPS, mind pedig a nemrégiben született ACTA a kalózkodás fogalmával operál, egy ilyen bizonytalan fogalom alkalmazása a büntetőjogi jogharmonizációban fenntarthatatlan.

2. A Btk. 79. §-a szerint a büntetés célja „a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el”, tehát a speciális és generális prevenció.⁶¹ Serge Subach megközelítésében a büntetés célja lehet még az elrettentés mellett az elkövető elzárása, rehabilitációja vagy a megtorlás,⁶² Joe Donnini pedig a kompenzációt említi még ebben a sorban.⁶³ Subach ellenben arra is kitér, hogy az egyes célok hol hibázhatnak a szellemi alkotások tekintetében. Így álláspontja szerint az elrettentés működése az interneten elkövetett szerzői jogi jogsértések tekintetében egyelőre nem teljesen tisztázott a jogtudomány előtt, így megfelelő alkalmazása sem biztosított; az elzárás esetén olyan, a jövőbeli cselekmények miatt büntetjük az elkövetőt, amelyeket még meg sem tett. A rehabilitáció céljainak elérésére jelen speciális elkövetői körben a szabadságvesztés pl. teljesen alkalmatlan, a megtorlás helyett pedig sokkal inkább az elkövetők szerzői jogi ismeretekkel kapcsolatos oktatása, vagy – esetlegesen jogvédő szervezeteknél folytatott – közmunka lenne ideális.⁶⁴ Nagy Ferenc a szabadságvesztéssel kapcsolatban még megfogalmazza, hogy „a korszerű büntetőpolitikai törekvéseknek az felel meg, hogy a bíróság csak akkor alkalmazzon végrehajtandó szabadságvesztést, ha a büntetés célja csak ezáltal érhető el.”⁶⁵

Ezen túlmenően a szellemi alkotásokat érintő bűncselekményeknél – ahogy minden bűncselekménynél – is különösen fontos és szem előtt tartandó, hogy a büntetőjog csak és kizárólag végső eszköz,⁶⁶ *ultima ratio* lehet. Továbbá figyelemmel kell lenni arra is, hogy az egyes büntetések és bűncselekmények morális – a társadalom miként vélekedik a cselekmé-

⁶⁰ A BUE és a WIPO-WCT nem tartalmaz büntetőjogi szabályokat.

⁶¹ Görgényi Ilona, Gula József, Horváth Tibor, Jacsó Judit, Lévay Miklós, Sántha Ferenc, Váradi Erika: Magyar büntetőjog – Általános rész. CompLex, Budapest, 2014, p. 469 és Belovics Ervin, Busch Béla, Nagy Ferenc, Tóth Mihály: Büntetőjog I. – Általános rész. HVG-Orac, 2014, p. 458–461.

⁶² Serge Subach: Criminal Copyright Infringement – Improper Punishments from an Improper Analogy to Theft. *New England Journal on Criminal and Civil Confinement*, 40. évf. 1. sz., 2014, p. 262.

⁶³ Joe Donnini: Downloading, Distributing, and Damages in the Digital Domain: The Need for Copyright Remedy Reform. *Santa Clara Computer & High Tech. L. J.*, 29. évf., 2013, p. 415–415.

⁶⁴ Subach: i. m. (62), p. 267–269.

⁶⁵ Nagy Ferenc: A büntetőjogi szankciórendszer reformja. Büntetések és intézkedések az új Büntető Törvénykönyvben. Büntetőjogi Kodifikáció, 2001. 2. sz., p. 9. Elérhető: <http://goo.gl/LuMZqF>.

⁶⁶ Spránitz Gergely: Digitális tartalmak szerzői jogi védelme online környezetben – I. rész. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 2. (112.) évf. 3. sz., 2007. június, p. 37.

nyekről, és az ahhoz főzött jogkövetkezményekről – és társadalmi – előz-e meg bármiféle hátrányt vagy kárt a cselekmény – megalapozottsága megfelelő-e.⁶⁷

3. E gondolatok át is vezetnek minket arra a kérdésre, hogy a szerzői vagy kapcsolódó jogok megsértése tényállás milyen célt szolgál, be tudja-e tölteni a neki szánt feladatot, illetve megfelel-e a fenti elvárásoknak? Kiindulópontunk itt az, hogy míg a polgári peres eljárások magánérdeket, addig a büntetőeljárások társadalmi vagy közérdeket próbálnak megvédeni.⁶⁸ A büntetőjog által védett társadalmi érdek a védett jogi tárgyban konkretizálódik az egyes bűncselekményeknél. A Btk. indokolása – ahogy azt a III. fejezetben már említettük – megemlíti, hogy a szellemi alkotásokat védő tényállásoknak speciális a védett jogi tárgya, esetünkben a szerzői vagyoni jogok.⁶⁹ Ám a helyzet megítélését nehezíti, hogy a szerzői jogok köre is egyfajta képzeletbeli kompromisszum végterméke a szerzői jogi jogosultak és a társadalom között, amelyben a jogalkotó köteles⁷⁰ egyensúlyt teremteni.⁷¹ Így paradox módon egy túl szigorúra szabott törvényi tényállás – ami elvileg a társadalom érdekeit hivatott védelmezni – pontosan az ellenkező hatást fejtheti ki, sértheti a társadalomnak a jogosultakkal szembeni igényeit, esetleg képviselhet egy eltolódott egyensúlyt. Így hát a jogalkotónak és a jogalkalmazónak is nem csupán a szerzői jog fogalomrendszerével, hanem annak belső szerkezetével, mozgatórugóival is tisztában kell lennie,⁷² azokhoz mérten kell a jogszabályokat létrehozni és azoknak kikényszeríteni. Ennek megfelelően a tényállások akkor nem fogják önmaguk is sérteni a saját védett jogtárgyukat, amennyiben csupán azokat a cselekményeket és azokkal a jogkövetkezményekkel rendelik büntetni, amelyeket – az *ultima ratio* jellegre tekintettel – mindenképpen büntetni szükséges.⁷³

De van más, meglepőnek tűnő dogmatikai probléma is, ami a szerzői jogi jogsértések kapcsán felmerül a büntetőjogban. Az Egyesült Államok első szerzői jogi törvénye 1790-ben⁷⁴ született meg, ám a büntetőjogi védelemre egészen 1897-ig⁷⁵ – tehát több, mint száz

⁶⁷ *Geraldine Szott Moohr*: The Crime of Copyright Infringement – An Inquiry Based on Morality, Harm, and Criminal Theory. *Boston University Law Review*, 83. évf., 2003, p. 749.

⁶⁸ *Benton Martin, Jeremiah Newhall*: Criminal Copyright Enforcement Against Filesharing Services. *North Carolina Journal of Law and Technology*, 15. évf. 1. sz., 2013, p. 125.

⁶⁹ *Grad-Gyenge Anikó* (szerk.): Kézikönyv a szerzői jogi jogérvényesítéshez – útmutató a gyakorlat számára. *ProArt*, 2014, p. 322. és *Belovics, Molnár, Sinku*: i. m. (22), p. 680.

⁷⁰ *Moohr*: i. m. (67), p. 761.

⁷¹ *John Lindenberg-Woods*: The Smoking Revolver – Criminal Copyright Infringement. 27th Bulletin – Copyright Society of the U.S.A., 1979, p. 63.

⁷² *James Lincoln Young*: Criminal Copyright Infringement and a Step Beyond. *Copyright Law Symposium*, No. 30, Columbia University Press, 1980, p. 183.

⁷³ *Christopher Buccafusco, Jonathan S. Masur*: Innovation and Incarceration – An Economic Analysis of Criminal Intellectual Property Law. *University of Chicago Coase-Sandor Institute for Law & Economics Research Paper*, No. 649, 2014, p. 34.

⁷⁴ *Lydia Pallas Loren*: Digitization, Commodification, Criminalization – The Evolution of Criminal Copyright Infringement and the Importance of the Willfulness Requirement. *Washington University Law Quarterly*, 77. évf., 1999, p. 840.

⁷⁵ *Moohr*: i. m. (67), p. 736.

évig – várni kellett. A megalkotott tényállás számos módosításon esett át, jelenleg az 1976. évi szerzői jogi törvényben⁷⁶ található meg, azóta persze több alkalommal módosították⁷⁷ és egészítették ki,⁷⁸ jellemzően súlyosbították.⁷⁹ A bűncselekmény felépítése is egészen egyedi, ám sokkal érdekesebb, hogy mivel az angolszász jogi kultúra hajlamos – e sorok szerzőjének álláspontja szerint hibásan – a tulajdon valós formájaként⁸⁰ megközelíteni a szellemi alkotásokhoz fűződő kizárólagos jogokat, így az 506. §-t is gyakran a lopással,⁸¹ a csalással vagy a magánlaksértéssel analógiába állítva kísérik meg értelmezni.⁸² Vannak olyan szerzők is, akik a tulajdonmetaforára⁸³ alapozva egyenesen azt állítják, hogy szükséges létrehozni – *horribile dictu* – egy *sui generis* szerzőijog-ellopás tényállást mint a lopás egy önálló alfaját.⁸⁴ De nemcsak a jogirodalomban üti fel a fejét a lopásanalógia, hanem példának okáért a Tenenbaum-esetben⁸⁵ is, ahol mind a felperes, mind pedig az alperes szisztematikusan lopásként referált a szerzői jogi jogsértésre.⁸⁶ Talán nem is szükséges alaposabban magyarázni, hogy milyen mély és súlyos dogmatikai hiányosságokat jelent és problémákat rejt magában ez a megközelítés mind szerzői jogi, mind büntetőjogi szempontból.

Ezen túlmenően az Egyesült Államokból származó, a tényállással kapcsolatos jogirodalmi elemzésekben problémaként merült fel a külföldön való eljárás lehetősége és a joghatóság kérdése,⁸⁷ ami a szerzői jogok területiális jellegére tekintettel valós fejtörést okozhat, ha egy állam a külföldön megvalósult, de saját országában is hatással bíró jogsértések ellen kíván fellépni.⁸⁸

⁷⁶ 17 U.S. C. 506. §.

⁷⁷ A legfontosabb módosítások és kiegészítések között szerepel az 1997. évi No Electronic Theft Act (NET Act; Public Law 105–147; H.R. 2265), és az 1998. évi Digital Millennium Copyright Act (DMCA; Public Law 105–304; H.R. 2281).

⁷⁸ *Martin, Newhall*: i. m. (68), p. 107–121.

⁷⁹ *Irina D. Manta*: Intellectual Property and the Presumption of Innocence. Hofstra Univ. Legal Studies Research Paper, No. 2014-06, 2014, p. 5.

⁸⁰ Ez valószínűleg egészen Locke-ig nyúlig vissza, l. *Alfred C. Yen*: Restoring the Natural Law: Copyright as Labor and Possession. *Ohio State Law Journal*, 51. évf., 1990, p. 523.

⁸¹ *Stuart P. Green*: Plagiarism, Norms, and the Limits of Theft Law: Some Observations on the Use of Criminal Sanctions in Enforcing Intellectual Property Rights. *Hastings Law Journal*, 54. évf., 2002, p. 170.

⁸² *Eric Goldman*: Warez Trading and Criminal Copyright Infringement. *Copyright Society of the U.S.A. Journal*, 51. évf., 2003, p. 395–396.

⁸³ *William T. Gallagher*: Trademark and Copyright Enforcement in the Shadow of IP Law. *Santa Clara Computer & High Tech. L. J.*, 28. évf., 2012, p. 491.

⁸⁴ *Jeff Vinnall*: The criminal law's treatment of twenty-first century copyright pirates – A treacherous new frontier for property offences. *Oxford University Undergraduate Law Journal*, 2013. 2. sz., p. 70–71.

⁸⁵ *Sony BMG Music Entertainment v. Tenenbaum*, 660 F.3d 487, 490 (1st Cir, 2011).

⁸⁶ *Peter J. Karol*: Hey, He Stole My Copyright! Putting Theft on Trial in the Tenenbaum Copyright Case. *New England Law Review*, 47. évf. 2013, p. 900.

⁸⁷ *Crystal Yi*: Keeping up with the Times – Integrating Innovations in Criminal Copyright Infringement into the Federal Rules of Criminal Procedure. *Journal of Law, Economics & Policy*, 10. évf. 2. sz., 2014, p. 496.

⁸⁸ Ennek talán az egyik legérdekesebb példája a *Kim Dotcom*-eset, l. *United States v. Dotcom*, No. 1:12-cr-3, 2012.

Továbbá a külföldi⁸⁹ – és egyébként a hazai⁹⁰ – szerzők számára is visszásnak tűnik, hogy a társadalom morális szempontból nem minden kriminalizált cselekményt ítél el. Bár természetesen irreális lenne azt állítani, hogy ha a társadalom egy része egy cselekményt nem tart elítélendőnek, akkor a büntetőjog sem léphet fel azzal szemben, de végül is a hatályos Btk. már fentebb említett dekriminalizáló bekezdése pontosan erre a jelenségre próbál meg reagálni, tehát azt is túlzás lenne kijelenteni, hogy a társadalmi vélekedés súlytalan lenne a büntetőjog szempontjából. Különösen fontos lehet ez a szerzői jogoknál, ahol a fentieknek megfelelően a kitérőlagos jogok egy társadalmi kompromisszum eredményei.

Ugyancsak vitás szokott lenni a tényállás elemzése kapcsán, hogy az abban megtalálható szándékosságnak csupán a jogsértő magatartás kifejtésére vagy pedig konkrétan a bűncselekmény elkövetésére kell-e kiterjednie?⁹¹ A leginkább elfogadott álláspont szerint elég, ha a szándékosság a jogsértő magatartás kifejtésére terjed ki, bár volt már, hogy a védő az eljárásban⁹² arra hivatkozott, hogy ha a terhelt hitt abban, hogy a cselekménye nem ütközik jogszabályba, akkor a büntetőjogi felelősség sem megállapítható.⁹³ Ez hazai viszonylatban rimelni látszik a társadalomra veszélyességben való tévedéssel, és bár volt olyan eljárás, amelyben erre alapozva született felmentő ítélet,⁹⁴ ez inkább érdekes egyedi esetnek, mint általában alkalmazható érvelésnek tűnik.

IV.2. A vagyoni hátrány megállapításának kérdései

Végül szót kell még ejteni a vagyoni hátrányról is, mivel – a III. fejezetben említettek szerint – a cselekmény minősítését – és így a büntetést, amely a Btk. szerint akár tíz év szabadságvesztés is lehet –⁹⁵ ez határozza meg, illetve a polgári jogi igények⁹⁶ is ehhez igazodhatnak, megállapításával kapcsolatban viszont rendkívül sok a megválaszolatlan kérdés.

A Btk. értelmező rendelkezéseit tartalmazó 459. § 17. pontja tartalmazza a vagyoni hátrány fogalmát, ami ez alapján az okozott kár és az elmaradt előnyök összege. Mivel a szerzői jogi jogosultat konkrét kár nem, vagy nagyon ritkán éri csak, elsősorban azt kell vizsgálni,

⁸⁹ Green: i. m. (81), p. 238.

⁹⁰ Varga Balázs: Informatikai bűncselekmények. Jogi Fórum, 2013, p. 2. Elérhető: <http://goo.gl/wSx0iy>.

⁹¹ Trotter Hardy: Criminal Copyright Infringement. William & Mary Bill of Rights Journal, 11. évf, 2002, p. 319.

⁹² United States v. Moran, 757 F. Supp. 1046 (D. Neb. 1991).

⁹³ Martin, Newhall: i. m. (68), p. 129. A érvelés humoros módon a Tinker Bell-, vagyis Csingiling-kifogás gúnynevet kapta.

⁹⁴ Nyíregyházi Városi Bíróság a 32.B.1836/2008/24. sz. ítélete. Elérhető: <http://goo.gl/3sxTJw>.

⁹⁵ Btk. 385. § (4) bek. c) pont.

⁹⁶ Kardos Andrea, Szilágyi Dorottya: Szellemi alkotások büntetőjogi védelme – II. rész. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 7. (117.) évf. 1. sz., 2012. február, p. 17–18.

hogymilyen előnyöktől esett el a bűncselekmény következtében.⁹⁷ Az elmaradt hasznok megállapítása viszont koránt sem könnyű feladat.⁹⁸

Aggodalomra adhat okot ezzel kapcsolatban, hogy a Legfőbb Ügyészség több alkalommal is azt az iránymutatást adta – bár nyilván nem a jelen tényállással kapcsolatban –, hogy a szerzői jogok megsértésével kapcsolatos eljárásokban a vagyoni hátrány pontos felderítése nem feladata az eljáró hatóságoknak.⁹⁹ E tanulmány szerzőjének álláspontja szerint a vagyoni hátrány pontos megállapítása nem csupán fontos és szükségszerű az eljárásban, hanem az eljárás és a születendő ítélet törvényességének az alapköve is, ennek megfelelően kiemelt figyelmet érdemel.

Mind a szellemi vagyoni értékelésének,¹⁰⁰ mind pedig a vagyoni hátrány megállapításának számos módja létezik a gyakorlatban, bár ezeket különösebb konzisztencia nélkül alkalmazzák. Az alkalmazott számítási vagy meghatározási módok között megtalálhatók a nettó és bruttó kis- és nagykereskedelmi árak, a potenciálisan alkalmazandó licencdíjak, forgalmazói árak és átlagárak, a közös jogkezelői jogdíjtáblázatok és jogosulti nyilatkozatok egyaránt, amelyekkel nem csupán a jogirodalom,¹⁰¹ de a Szerzői Jogi Szakértői Testület (SZJSZT) is több alkalommal foglalkozott.¹⁰²

Ezek közül a jogosultak vagyoni hátránnyal kapcsolatos nyilatkozatait¹⁰³ tartjuk a legkevésbé alkalmazhatónak, mivel így gyakorlatilag az eljáró hatóság vagy bíróság arra hívja fel a sértettet, hogy nyilatkozzon arról, milyen mértékű büntetést lát alkalmazandónak a terhelttel kapcsolatban. A sértett nyilatkozatra felhívása nem csupán emiatt megbízhatatlan, hanem amiatt is, hogy a költségek, hasznok megoszlását a jogosultak általában bizalmas információként kezelik,¹⁰⁴ így valószínűleg hozzávetőleges értéket fognak megadni, egy hasraütésszerű összeg viszont nem lehet a büntetőjogi minősítés alapja.

Szintén problémásnak tűnik a vagyoni hátrányt az elmaradt licencdíjakban megjeleníteni.¹⁰⁵ Képzelnék el azt az esetet, ha egy jogsértőtől egy jogsértő terméket foglalnak le, amelyet egy szerzői jogi védelem alatt álló mesefigura ábrájával láttak el. Ha a jogosulti mi-

⁹⁷ *Vida József*: A szerzői jog büntetőjogi védelmének néhány gyakorlati kérdése, különös tekintettel a zene-művekre. *Ügyészek Lapja*, 12. évf. 5. sz., 2005, p. 15.

⁹⁸ *Christina Bohannon*: Copyright Harm and Injunctions. *Cardozo Art & Entertainment Law Journal*, 30. évf. 1. sz., 2012, p. 20.

⁹⁹ *Vida*: i. m. (97), p. 15. (Legfőbb Ügyészségi állásfoglalás az Ügyészségi Közlöny 1995/5. számában) és *Grad-Gyenge*: i. m. (69), p. 353. („A Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti Főosztálya által összeállított, 1999. május 31. napján lezárt Hatályos anyagi jogi és nyomozás felügyeleti eljárás iránymutatások gyűjteményének 9. pontja...”).

¹⁰⁰ *L. Káldos Péter*: A szellemivagyon-értékelés elméleti és gyakorlati módszerei. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 1. (111.) éf. 4. sz., 2006. augusztus, p. 5–26.

¹⁰¹ *Subach*: i. m. (62), p. 269; *Vida*: i. m. (97), p. 17; *Grad-Gyenge*: i. m. (69), p. 351–352.

¹⁰² L. a teljesség igénye nélkül az SZJSZT 5/1995, 27/1995, 01/2000, 15/2000, 19/2000, 29/2000, 10/2001, 31/2003. számú szakvéleményeit.

¹⁰³ *Ott*: i. m. (16), p. 128.

¹⁰⁴ *Kármán, Mészáros, Nagy, Szabó*: i. m. (20), p. 142.

¹⁰⁵ L. a jogérvényesítési irányelv (26) preambulumbekkezdését.

nimum-licenciadíjas rendszerben köt felhasználási szerződést, akkor ha nyilatkozattételre fogják felhívni, megjelölheti ezt a díjat, ami külföldi jogosultak esetében több ezer euró is lehet, ami a szabadságvesztés szempontjából három vagy akár nyolc év szabadságvesztést is jelenthet a terheltre nézve – egy jogsértő termékért.

A számítások alapját képző értékek közül a nettó – vagyis általános forgalmi adóval csökkentett – kiskereskedelmi ár alkalmazása a legelterjedtebb,¹⁰⁶ de ez is több kérdést vet fel, mint amennyit megválaszol. Így példának okáért mi történik, ha a hatóság vagy a szakértő nem talál árinformációt? Mit kell tenni, ha a termék egyáltalán nem volt kereskedelmi forgalomban Magyarországon, vagy esetleg volt, de már évek óta nem lehet kapni, és emiatt a kapott érték még az elkövetéskori értékhez képest is túl magas, esetleg éppen akciós a termék?¹⁰⁷ Indokolatlannak tűnik még a kiskereskedelmi ár használata abból a szempontból is, hogy az számos olyan költségfaktort tartalmaz – mint a műpéldány előállítás, disztribúciós költségek a teljes forgalmi láncon, reklámköltségek –, amelyek nem jelentkeznek előnyként a jogosultnál, márpedig csak a nála – mint sértettnél – elmaradó hasznokat lehet a számítás alapjául venni, ezektől a hibáktól pedig sem a nagykereskedelmi ár, sem pedig a forgalmazói árlisták nem mentesek. Így például ha egy könyvet csak fizikai műpéldányok útján forgalmazznak, a jogsértő pedig utólag e-book-formátumot oszt meg az interneten, akkor egyrészt az online terjesztés licenciadíjaira nézve nem áll majd rendelkezésre összehasonlítható adat a jogosulttól, másrészt pedig az online terjesztéssel okozott vagyoni hátrány megállapításához nem vehető alapul a fizikai példány kiskereskedelmi ára, mivel egy e-book disztribúciója összehasonlíthatatlanul olcsóbb.¹⁰⁸ Ugyancsak fontos kérdés a kereskedelmi árak tekintetében, hogy a jogsértő vagy az eredeti termék árát vesszük-e alapul, hiszen az eredeti termék ára nyilvánvalóan meghaladja – akár többszöröse is lehet – a jogsértő termékek árait.¹⁰⁹

Az egyik leginkább járható útnak tűnő megközelítés e tekintetben a jogosult tiszta hasznának megállapítása.¹¹⁰ A tiszta haszon ugyanis mentes a járulékos költségektől, és akkor is megállapítható, ha az adott termék hazánkban már vagy még nincs forgalomban. Továbbá ha a termék egyáltalán nincs forgalomban, akkor a vagyoni hátrány majdnem nulla is lehetne,¹¹¹ ami ideális esetben büntetőeljárás akadályát is képezhetné, de a polgári peres eljárás előtt a kapukat még nyitva hagyná. Egyedüli probléma ezzel az, hogy a gyakorlatban

¹⁰⁶ Ez valószínűleg az SZJSZT 15/2000. számú szakvéleményére vezethető vissza.

¹⁰⁷ *Máté István Zsolt*: Az igazságügyi informatikai szakértő tapasztalatai – szerzői joggal kapcsolatos ügyek. *Infokommunikáció és Jog*, 11. évf. 57. sz., 2014, p. 28.

¹⁰⁸ *Szabó M. István*: Az e-könyv ára miért nem nulla forint? HVG.hu, 2014. Elérhető: <http://goo.gl/YytzW9>.

¹⁰⁹ L. még: *Szathmáry Zoltán*: A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése nyomozásának jogalkalmazási anomáliái. *Magyar Jog*, 57. évf. 3. sz., 2010, p. 153–157.

¹¹⁰ *Magyar Csaba*: Mennyit ér a szoftver? *Infokommunikáció és Jog*, 1. évf. 1. sz., 2004, p. 35.

¹¹¹ Persze a vagyoni hátrány sosem nulla, de vannak szerzők, akik szerint ha a jogsértő a terméket eleve nem vette volna meg, akkor a vagyoni hátrány nem is jelentkezik. L. *Moohr*: i. m. (67), p. 754. Mások szerint a hátrányok csupán a jogsértések kumulálódása esetén érik el a büntetőjog ingerküszöbét. L. *Hardy*: i. m. (91), p. 341.

kivitelezhetetlennek tűnik,¹¹² mivel – ahogy azt már fentebb említettük – a jogosultak nem szívesen nyilatkoznak a bevételeik megoszlásáról.

Felmerült még a jogirodalomban, hogy a vagyoni hátrány számításának műtípusonként eltérően¹¹³ kellene történnie, mivel egyes számítási módok nem alkalmazhatóak megfelelően minden eljárásban. Ez az álláspont viszont csak fenntartásokkal fogadható el, mivel a gyakorlatban sokkal praktikusabb lenne egy általános számítási mód kidolgozása, amelyet bizonyos kivételek esetében – így a zeneművek esetében a közös jogkezelési jogdíjak alapulvétele igazságosnak és kézenfekvőnek látszik – lenne csak érdemes figyelmen kívül hagyni.

Mindezek alapján a vagyoni hátrány számításánál elsőként el kell fogadnunk, hogy ha minden esetben van is elmaradt haszon¹¹⁴ – hiszen a szerző főszabály szerint minden felhasználást engedélyezhet –, bizonyos esetekben büntetőjogi szempontból annyira a nullával konvergál, hogy jobban megfelel a büntetőjog természetének, ha – *de minimis* jelleggel – figyelmen kívül hagyjuk.¹¹⁵ A számítás alapja a legjobb esetben és főszabály szerint a jogosult tiszta haszna (tehát a jogdíja egy műpéldányra leosztva, levonva belőle minden közterhet és járulékos költséget), amelyhez semmilyen, nem a jogosult oldalán felmerülő járulékos kár – mint a reputáció romlása vagy a jogsértés következtében bekövetkező más jogsértések – nem adható hozzá,¹¹⁶ tehát a lehető legszűkebben értelmezendő. Ezt az értéket bizonyos esetekben korrekciós tényezőkkel kell módosítani, a konkrét jogsértésre tekintettel. Így például ha a terhelt egy már régóta elavult, és a forgalomban nem kapható szoftverrel kapcsolatos jogokat sértett meg, a vagyoni hátrány mértéke is mérsékelhető, vagy adott esetben figyelmen kívül hagyható lenne, amivel elkerülhetőek lennének az eltúlzott szankciók.

Végül szót kell még ejteni a szakértők és a szakértői vélemények mint bizonyítási eszközök¹¹⁷ szerepéről az eljárásban. Ugyanis a vizsgálat tárgyává tett bűncselekmény esetében nagyon magas számban rendelnek ki – attól függetlenül, hogy az eljárásban valóban szükséges-e vagy sem –, többnyire igazságügyi informatikai szakértőt.¹¹⁸ Problémaként merült fel, hogy a szakértőket gyakran jogkérdések – pl. a terhelt felhasználási tevékenységének jogszerűsége vagy a szerzői jogi védelem megléte –¹¹⁹ kapcsán is megkérdezik annak ellené-

¹¹² Kármán, Mészáros, Nagy, Szabó: i. m. (20), p. 44.

¹¹³ Kiss Zoltán: A vagyoni hátrány megállapítása szerzői és szomszédos jogok megsértése miatt indított eljárásokban. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 106. évf. 3. sz., 2001. június. Elérhető: <http://goo.gl/k1Fb3V>.

¹¹⁴ Vinall: i. m. (84), p. 59.

¹¹⁵ Ez persze nem képezi polgári peres eljárás megindításának az akadályát, csupán a vagyoni hátrány itt olyan mértékben minimális, hogy a büntetőeljárás lefolytatása a közérdeket már nem szolgálja.

¹¹⁶ Timothy L. Warnock: One Work, Three Infringers: Calculating the Correct Number of Separate Awards of Statutory Damages in a Copyright Infringement Action. Vanderbilt Journal of Entertainment and Technology Law, 14. évf. 2. sz., 2014, p. 343.

¹¹⁷ Gyarakí Réka: Az on-line elkövetett szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének bűncselekménye. Infokommunikáció és Jog, 7. évf. 41. sz., 2010, p. 218.

¹¹⁸ Kardos, Szilágyi: i. m. (97), p. 11. Más államokban is ez a tendencia, l. Donnini: i. m. (63), p. 425.

¹¹⁹ Grad-Gyenge: i. m. (69), p. 350.

re, hogy azok csupán ténykérdésben, és nem jogkérdésben adhatnak szakvéleményt.¹²⁰ Így miután a szakértő jogellenesen nyilatkozik, hogy pl. álláspontja szerint az egyes adathordozókon található szoftverek jogsértőek, a bizonyítási teher megfordul,¹²¹ és a terheltnek kell alátámasztania, hogy a felhasználás nem sértett szerzői jogokat, ez pedig életszerűtlen és jogszerűtlen ellenbizonyítási kötelezettséget jelent.¹²² Szintén aggályos, hogy a szakértők a vagyoni hátrány számítása körében nem tisztázzák, hogy milyen számítási módokat alkalmaztak, és mi alapján választották a számítások alapjaként pl. a nettó kiskereskedelmi árat.¹²³ A fenti problémákat mielőbb szükséges orvosolni az eljárások és ítéletek törvényességét szem előtt tartva.

V. Konklúzió

Jelen tanulmány röviden áttekintette a jelenleg hatályos szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok tényállás történetét, majd elemzésre kerültek a bűncselekményt szűkebb és tágabb körben érintő legfontosabb dogmatikai és gyakorlati problémák.

Az elemzettekből fakadóan a tanulmány szerzőjének álláspontja szerint a jogalkotó beavatkozására van szükség. Szükségesnek mutatkozik a mostani tényállás újragondolása úgy, hogy az eddigi súlyosbító tendenciáktól eltérően, a büntetőjog *ultima ratio* jellegére¹²⁴ tekintettel a büntetendő magatartások körét szűkebbre szabjuk, és a jelenlegi kivételt a szerzői jogi dogmatikára figyelemmel pontosítjuk,¹²⁵ az alkalmazandó szankciókat pedig enyhítjük.¹²⁶ Különösen igaz ez annak fényében, hogy a kérdéses cselekményeket felderíteni nehéz,¹²⁷ az eljárások viszont kifejezetten drágák,¹²⁸ így a jelenlegi rendszerben a társadalmi hasznosság mértéke is megkérdőjelezhető. Mivel a TRIPS-megállapodás és az Unió szigorúbb követelményeket nem támaszt, elégnek mutatkozik az üzletszerű vagy legalábbis kereskedelmi mértékű cselekmények üldözése, és a szabadságvesztés szankció legsúlyosabb cselekményekre való fenntartása. Potenciális mintaként lehet felhozni a szingapúri büntető

¹²⁰ L. BH 2007.397. Van, aki ezt egyenesen a hatáskör átruházásának nevezi, l. *Máté*: i. m. (107), p. 24.

¹²¹ *Ott*: i. m. (16), p. 146.

¹²² Ha például az Szjt. 59. § (2) bekezdése szerinti biztonsági másolatról van szó, logikus, de nem életszerű a terheltet a számla vagy az eredeti műpéldány bemutatására kötelezni.

¹²³ *Kármán, Mészáros, Nagy, Szabó*: i. m. (20), p. 139.

¹²⁴ 30/1992 ABH.

¹²⁵ EBH 2000.188.

¹²⁶ Romániában pl. legfeljebb öt év a kiszabható szabadságvesztés mértéke, l. *Violeta Slavu*: Protection of Copyright by Criminal Law Means. Law Annals Titu Maiorescu University, 8. évf., 2009, p. 141.

¹²⁷ *Andrea Wechsler*: Criminal Enforcement of Intellectual Property Law – An Economic Approach. Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law, Research Paper, No. 11-05, 2010, p. 10.

¹²⁸ *Margot Kaminski*: Copyright Crime and Punishment – The First Amendment’s Proportionality Problem. Maryland Law Review, 73. évf. 2. sz., 2014, p. 587–629.

tényállást,¹²⁹ ahol – az első magyar szabálysértési alakzathoz hasonlóan – az elkövetési magatartások szerint, differenciáltan épül fel a bűncselekmény.¹³⁰

Szükséges továbbá tisztázni azt, hogy a társadalom és a szerzői jogosultak speciális viszonya hogyan illeszthető korrekt módon a büntetőjog szabályai közé, erre a mindenkori szabályozásnak feltétlenül tekintettel kell lennie, illetve szintén pontosítani kell, hogy a jogalkotó milyen szerepet szán a vagyoni hátránynak a tényállásban, ehhez kapcsolódóan pedig az igazságügyi szakértők pontosan milyen elvek alapján és milyen számítási módokkal vehetnek részt a bizonyítási eljárásban. Ehhez kapcsolódóan a bűncselekmény funkcióját a szerzői jogban úgy kell megadni, hogy összhangban legyen a polgári peres eljárás funkcióival, vagyis a büntetőeljárás ne váljon elsősorban az egyéni, és nem társadalmi érdekek kikényszerítésének az eszközévé.¹³¹

És bár van, aki szerint egy szupranacionális szabályozás kialakításának a lehetősége csak illúzió,¹³² a szerzői jog területiális jellegére tekintettel mindenképpen szerepet kell játszania a nemzetközi együttműködésnek¹³³ a büntetőjogban is azért, hogy a szerzői jogok védelmének ideális szintje megvalósulhasson.

¹²⁹ *Mark Lim Fung Chian: Criminal Offences under the Singapore Copyright Act – Legal and Procedural Issues.* Singapore Academy of Law Journal, 11. évf., 1999, p. 126.

¹³⁰ Bár ellenérvként felhozható, hogy egy ilyen szerkezet jelentősen bonyolultabbá teszi a tényállást.

¹³¹ *Martin, Newhall:* i. m. (68), p. 125.

¹³² *Bércesi Zoltán: Szerzői jogi normaalkotás az Európai Közösségben.* Ügyészek Lapja, 18. évf. 6. sz., 2011, p. 22.

¹³³ *Úrbas:* i. m. (44), p. 19.